

De langstlevende der echtgenoten blijft verder gehouden tot naleving van de verbintenis. Het bestek voorziet in een reeks strafmaatregelen bij niet-naleving ervan.

2. Appellanten hebben het goed, aangekocht op 28 januari 1983, op 10 augustus 1987 verkocht. Zij zouden uit de echt gescheiden zijn (vonnis 11 mei 1988 van de rechtbank van eerste aanleg te Dendermonde – niet overgelegd). Zij stellen niet, bewijzen overigens niet, dat zij vooraf machtiging hebben gevraagd om het goed te mogen verkopen. Zij hebben geïntimeerde voor een voldongen feit geplaatst.

3. Geïntimeerde vorderde een schadevergoeding van 156.212 frank. Appellanten hadden een meerwaarde gerealiseerd (2.300.000 F tegenover aankoop voor 1.729.485 F). Deze meerwaarde werd niet geheel gevorderd, maar daarop werden notariskosten en verbeteringswerken in mindering gebracht (36.610 F + 377.693 F).

4. Appellanten zijn van oordeel dat geïntimeerde zich beroept op een ongeoorloofd strafbeding. Zij steunen hiervoor op de termen van het beding, terwijl reële schade of zelfs potentiële schade ontbreekt. In de mate waarin geïntimeerde het beding (minimaal 25 %, maximaal 100 % van de koopprijs) niet toepast en zobeweerd de werkelijk geleden schade opeist, is dit volgens appellanten louter arbitrair aangezien niet werd overgegaan tot schatting. Ten slotte beroepen zij zich op de goede trouw, nl. dat zij ingevolge de echtscheiding gedwongen werden tot de verkoop. Zij gewagen van overmacht of toeval (art. 1148 B.W.) en werpen op dat geïntimeerde hen niet kon verbieden uit de echt te scheiden of nog verbieden uit de echt te scheiden gedurende een termijn van 20 jaar. Artikel 815 B.W. blijft volgens hen van toepassing.

5. Het verweer gebaseerd op de goede trouw en overmacht kan niet worden aangenomen, evenmin als het verweer gebaseerd op artikel 815 B.W. Wat dit laatste aangaat, is artikel 815 B.W. niet van toepassing op de huwelijksgemeenschap. De huwelijksgemeenschap kan niet worden vereffend en verdeeld vóór de ontbinding. Hier verkopen appellanten op 10 augustus 1987. De echtscheiding wordt uitgesproken op 11 mei 1988. Echtscheiding is ook niet te beschouwen als overmacht of toeval. Artikel 1148 B.W. vindt derhalve geen toepassing. Geïntimeerde verbiedt ten slotte echtscheiding niet. Zij verbindt enkel bepaalde gevolgen aan het feit dat het onroerend goed vóór het verstrijken van bepaalde termijnen, tengevolge van echtscheiding of om andere redenen, zou worden vervreemd.

6. Het litigieus beding is ten slotte geen ongeoorloofd strafbeding. Appellanten zelf aanvaardden dat de sociale woningbouw beoogt sociale woningen aan te bieden aan personen met een bescheiden inkomen.

De bouw geschiedt met gemeenschapsgelden en de koopprijs is in verhouding met de kwaliteit en kwantiteit bescheiden, waarbij daarenboven aan de koper een staatspremie wordt toegekend, onverminderd bovendien meestal zeer gunstige voorwaarden voor hypothecaire lening.

Determinerend en doorslaggevend is het maatschappelijk doel van de verkoper gericht op het tegemoetkomen aan huisvestingsbehoeften van bepaalde categorieën van de bevolking.

Zonder waarborg van een zekere duurzaamheid is het evident dat dit maatschappelijk doel wordt uitgehold wanneer aan de koper volledige vrijheid wordt gelaten en kan geïntimeerde of de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting

niet beletten dat personen die niet in aanmerking komen voor de rechtstreekse aankoop van zulke woning, deze toch verwerven.

In deze optiek is de bedongen schadevergoeding niet te beschouwen als een verboden strafbeding.

Te dezen heeft geïntimeerde de gevorderde schadevergoeding beperkt tot het verschil tussen de aankoopprijs vermeerderd met de kostprijs van bewezen verbeteringswerken, alzo zorg dragende dat appellanten geen verlies lijden, maar ook geen winst halen uit de verkoop van een woning waaraan een specifieke sociale bestemming is gegeven en waarvoor de gemeenschap zorgde, mede door het ter beschikking stellen van de fondsen voor de bouw ervan.

Het feit dat geïntimeerde de mogelijkheid had van aankoop, houdt niet in dat zij verplicht kon worden te kopen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

7e KAMER – 28 FEBRUARI 1996

Voorzitter: de h. Staessens

Raadsheren: de hh. Delbeke en Debucquoy

Advocaten: mrs. Van Bellinghen en Fazzi

Vervoer – Binnenvaart – Goederen – Schade aan het schip door contact met de lading

Te dezen blijkt schade aan een binnenschip ontstaan te zijn door wisselwerking van in het schip geladen koperafval en de luikdeksels van zuiver aluminium.

De schipper kan, nadat hij de goederen in zijn schip onder zijn hoede genomen heeft, geen verhaal meer uitoefenen op de bevrachter voor de schade die toegeschreven moet worden aan de mogelijke, maar de bevrachter vooraf niet bekende wisselwerking tussen aluminium en koper.

De W. t/ N.V. L.

Met de eerste rechters neemt het Hof aan dat L. niet tekort geschoten is in zijn voorlichtingsverplichting tegenover De W., nu zij als bevrachter geen weet had van de eerder uitzonderlijke mogelijkheid dat de hem welbekende koopwaar (koperafval) schade kan veroorzaken bij contact met luikdeksels van zuiver aluminium. Dit gegeven kwam eerst naar aanleiding van de expertise aan het licht (*post factum*). Geen enkel gegeven veroorlooft te stellen dat L. voordien ooit al met een dergelijke uitzonderlijke beschadiging werd geconfronteerd, die een doctor in de scheikunde zelf eerst na het uitvoeren van een expertise achterhaalde.

Het koperafval als zodanig kende geen gebrek, dat het ongeschikt kon maken voor een normaal transport. Slechts de wisselwerking tussen de zuiver aluminium-luikdeksels, die als zodanig evenmin met een gebrek behept waren, met het koperafval hield het – door partijen vooraf niet gekende – risico op beschadiging in. Bij een vochtgehalte van 35% en meer en bij een samenstelling van het koperafval op zowat 35% (als zodanig niet als abnormaal of uitzonderlijk door de deskundige aangemerkt noch aan te merken) kan zich als gevolg van het grote verschil tussen de standaardelektropo-

tentiaal van aluminium en koper een elektro-chemische reactie voordoen.

Deze reactie, met haar schadelijke gevolgen, deed zich eerst voor nadat de schipper «*verklaarde aangenomen te hebben om te laden*» (zie de bevrachtingsovereenkomst van 31.05.1991). Het Hof onderschrijft dan ook het vonnis a quo op de overweging, dat de schipper – nadat hij de goederen op zijn schip onder zijn hoede genomen heeft – geen verhaal meer kan uitoefenen op de bevrachter voor de schade, die toegeschreven moet worden aan de mogelijke, doch niet gekende wisselwerking tussen aluminium en koper.

Het Hof onderkent in de wettelijke regeling met betrekking tot de rivierbevrachting (in de Belgische zeewet wordt de bevrachter zelfs uitdrukkelijk van dergelijke aansprakelijkheid ontheven, zie artikel 91, IV, 3°) geen vermoeden van fout, noch een resultaatsverplichting bij de bevrachter, die hem hoe dan ook tegenover de schipper aansprakelijk kan houden voor de beschadiging van het schip, die het 'transport van de goederen' kan meebrengen (zie onder andere *Van Ryn*, IV, nr. 770: «*Dans tous ces cas, il s'agit d'une responsabilité contractuelle, pour méconnaissance d'obligations tenant à la nature du contrat*»).

CORRECTIONELE RECHTBANK TE ANTWERPEN

RAADKAMER – 31 MAART 1995

Voorzitter: de h. Bruynseraede

Openbaar ministerie: de h. Verhelst

Burgerlijke rechtsvordering – Burgerlijke-partijstelling – Ontvankelijkheid – Belang

Voor de burgerlijke-partijstelling is de aannemelijkheid van een geleden schade een ontvankelijkheidsvoorwaarde. Het belang van de burgerlijke partij wordt bepaald als de mogelijkheid dat tengevolge van een misdrijf schade is geleden.

R. t/ L. e.a.

Vordering

Gezien de aanstelling als burgerlijke partij door R. (...), bij akte verleden door onderzoeksrechter W. De Smedt te Antwerpen op 9 juli 1992, het onderzoek geopend zijnde ingevolge deze aanstelling als burgerlijke partij;

Gezien de processtukken ten laste van: (...)

Overwegende dat de feiten der telastlegging A zich ook vereenzelvigen met «inbreuk op onder meer artikel 11 K.B. nr. 5 van 23 oktober 1978, artt. 299bis, 339 en 340 Wetboek van de Inkomstenbelastingen, artt. 54-54bis juncto art. 61 van de op het ogenblik van de feiten van kracht zijnde wet van 14 juli 1971 op de handelspraktijken, artikel 5 van de wet van 6 juli 1976 tot beteugeling van het sluikwerk met handels- en ambacht karakter» in de akte van aanstelling als burgerlijke partij van 9 juli 1992 en in de beschikking van de voorzitter van 14 juli 1992;

Overwegende dat de burgerlijke partij verdachte is in het gerechtelijk onderzoek, geleid door onderzoeksrechter D. Verhaeghe, met notitienummer F 2511/92;

Overwegende dat dit onderzoek F 2511/92 betrekking heeft op feiten die volgende telastleggingen uitmaken: A) valsheid in geschriften en gebruik; B) bedrieglijke bankbreuk; C) oplichting; D) eenvoudige bankbreuk; E) inbreuk op de wet van 17 juli 1975 op de boekhouding; F) inbreuk op K.B. nr. 5 van 23 oktober 1978 en K.B. 8 augustus 1980 betreffende het bijhouden van sociale documenten;

Overwegende dat uit voormeld onderzoek blijkt dat R. het land is ontvlucht;

Overwegende dat dit onderzoek aantoonde dat R. zich schuldig heeft gemaakt aan zogenaamde koppelbaaspraktijken, waardoor de Belgische Staat op grootschalige wijze werd benadeeld door o.a. het derven van belastinginkomsten en RSZ-bijdragen;

Overwegende dat R. in stuk 42 van het onderhavige dossier F 3599/92 verklaarde: «*Op uw vraag welk belang ik heb om een klacht in te dienen bij de inbreuken begaan op het Wetboek van de Inkomstenbelasting door anderen, kan ik u meedelen dat ik hier geen belang meer bij heb, doch dat de klacht me destijds ingegeven werd door mijn advocaat. Hij vertelde mij dat een klacht de enige weg was om te reageren op de mij ten laste gelegde feiten*»;

Aangezien via de burgerlijke-partijstelling een rechtsvordering wordt uitgeoefend – of m.a.w. het ius agendi wordt aangewend – moet eveneens zijn voldaan aan de algemene ontvankelijkheidsvoorwaarden van een rechtsvordering, die vervat zijn in art. 17 Ger.W. Deze voorwaarden slaan op de hoedanigheid en het belang. Het belang wordt omschreven als ieder materieel of moreel voordeel dat door de persoon die de vordering instelt verwacht mag worden en waardoor zijn huidige rechtstoestand gewijzigd en verbeterd zou kunnen worden.

Nauw samenhangend met het belang is het begrip schade, dat gedefinieerd wordt als ieder nadeel spruitend uit de krenking van het belang dat iemand heeft bij het voortbestaan of bij het verwezenlijken van een voordeel dat door de onrechtmatige daad verminderd of verhinderd werd. Het is derhalve normaal dat een vermenging van beide zal optreden bij vorderingen tot schadevergoeding. Verlinden waarschuwt voor een verwarring van belang en schade, op grond van de overweging dat belang te maken heeft met de ontvankelijkheid, terwijl schade de gegrondheid van de rechtsvordering betreft. Dit gaat echter in geen geval op voor de burgerlijke-partijstelling, waar de aannemelijkheid van een geleden schade een ontvankelijkheidsvoorwaarde is. Het belang van de burgerlijke partij wordt dan ook terecht bepaald als de mogelijkheid dat tengevolge van een misdrijf schade werd geleden.

Belangrijk is dat, in het principearrest van 16 januari 1939 waarin de schade als belangenkrenking werd ontwikkeld, het Hof van Cassatie twee preciseringen aangeeft, namelijk enerzijds dat de aangevoerde schade «zeker» moet zijn, en anderzijds dat het gekrenkte belang rechtmatig moet zijn. De zekerheid van de schade is een voorwaarde van toewijsbaarheid van de vordering tot schadeloosstelling. De rechtmatigheid van het gekrenkte belang betreft echter de ontvankelijkheid, en is als dusdanig toepasselijk op de burgerlijke-partijstelling. De Wilde heeft aangetoond dat de rechtmatigheid inderdaad niet beschouwd kan worden als een bestanddeel van de schade, aangezien de schade blijkt uit de uitslag van een vergelijking van twee toestanden, die als een louter feit noch rechtmatig noch onrechtmatig kan zijn. De